

TALE

24. august 2015

J.nr. 20150059020

6. kontor/CAL

Samråd om asbesthåndtering Beskæftigelsesudvalget den 25. august 2015 kl. 11.30-12.30, alm. del, samrådsspørgsmål F, G og H

Samrådsspørgsmål F, G og H, stillet den 21. juli 2015 efter ønske fra Christian Juhl (EL).

Samrådsspørgsmål F:

Hvordan skal Arbejdstilsynet, og hvordan skal arbejdsgiverne efter ministerens mening forholde sig i forbindelse med omgang med asbest - ikke mindst ved nedrivning og renovering?

Samrådsspørgsmål G:

Hvordan vil ministeren sikre, at Arbejdstilsynet lever op til sin rolle som myndighed i forbindelse med asbestarbejde og den nødvendige registrering i forbindelse hermed? Hvornår forventer ministeren, at Arbejdstilsynet vil være i stand til dette?

Samrådsspørgsmål H

Vil ministeren overfor udvalget give tilfredsstillende svar på de spørgsmål, som Fagbladet har rettet til Arbejdstilsynet om asbestarbejde? Der henvises til artikel i Fagbladet den 20. juli 2015.

Svar på spørgsmål F, G og H

Indledning

- Tak for invitationen til samråd om asbest.
- Udvalget har ønsket at drøfte, hvordan Arbejdstilsynet og arbejdsgiverne skal forholde sig ved omgang med asbest.
- Udvalget ønsker også svar på, hvordan Arbejdstilsynet skal leve op til sin myndighedsforpligtelse, og om jeg har mulighed for at give et svar på spørgsmål om asbest på baggrund af nogle artikler i Fagbladet 3F.
- Lad mig starte med at understrege, at jeg ser på asbestproblemet med meget stor alvor.

- Kontakt med asbest kan være livsfarlig, og det har derfor været forbudt at anvende asbest i bygninger siden slutningen af 80'erne.
- Der findes ikke asbest i nyere bygninger, men der kan være risiko for at blive udsat for asbest ved reovering og nedrivning af bygninger opført før det blev forbudt i slutningen af 80'erne.
- Derfor kræver problemet fuld opmærksomhed fra virksomhedernes side. De har pligt til at sørge for, at de ansatte ikke udsættes for asbest.
- Det sørger de fleste virksomheder i Danmark også for. Men hvis reglerne om asbest ikke overholdes, skal der naturligvis følges konsekvent op fra myndighedernes side.
- Der skal ikke herske tvivl om, at det skal være sikkert og sundt at gå på arbejde i Danmark. Medarbejdere skal ikke udsættes for livsfarlig asbest.

Svar på spørgsmål F: Arbejdstilsynets tilgang til asbest

- Udvalgets første spørgsmål går på, hvordan Arbejdstilsynet og arbejdsgivere skal forholde sig ved arbejde med asbest, når de støder på det i forbindelse med nedrivning og reovering.
- I Danmark har vi et regelsæt, som meget nøje regulerer arbejde med asbest. Det er arbejdsgiverens pligt at sørge for, at de ansatte kan arbejde med asbest på en sikkerheds- og sundhedsmæssig fuld forsvarlig måde.

- I reglerne stilles der både krav til arbejdsgiverens pligter inden arbejdet sættes i gang, og når arbejdet udføres.
- Inden arbejdet sættes i gang, er det et krav, at arbejdsgiveren indhenter alle fornødne oplysninger om, der er asbest i bygninger, som skal renoveres eller rives ned.
- Hvis der er den mindste mistanke om forekomst af asbest, stilles der ganske særlige krav til, hvordan arbejdet skal tilrettelægges og udføres.
- Der skal laves en udførlig arbejdsplan, som skal sikre, at arbejdet kan udføres på en sikker og forsvarlig måde.
- Under arbejdet er der også en lang række krav, der skal overholdes. Det kan eksempelvis være, at der skal bruges beskyttelsesdragter, åndedrætsværn, og at byggeaffald håndteres korrekt.
- Arbejdstilsynets opgave er at føre tilsyn med, at arbejdsgiverne lever op til deres pligter, så arbejde med asbest kan udføres forsvarligt, så ansatte og andre på arbejdsstedet ikke udsættes for asbest.
- Derfor er det selvfølgelig afgørende, at Arbejdstilsynet som led i sit arbejde kontrollerer, at asbestarbejde udføres efter reglerne.
- Hvis Arbejdstilsynet under tilsynsbesøget konstaterer, at reglerne om asbestarbejde bliver overtrådt, reageres der med det samme.
- Virksomheden får i så fald et påbud om, at forholdene skal bringes i orden straks. Arbejdet bliver standset, hvis

der ikke er styr på det. Er der tale om grove overtrædelser, vil forholdet kunne blive meldt til politiet.

Svar på spørgsmål G: Arbejdstilsynets myndighedsrolle

- Udvalget ønsker med sit andet spørgsmål svar på, hvordan det sikres, at Arbejdstilsynet lever op til sin rolle som myndighed på asbestområdet, og hvordan Arbejdstilsynet foretager den nødvendige registrering.
- Arbejdstilsynet fører en meget restriktiv linje over for arbejdsgivere, som ikke lever op til kravene i arbejdsmiljølovgivningen.
- Klager over arbejdsforholdene ved arbejde med asbest fra ansatte eller andre prioriteres højt, og der gennemføres stort set altid hurtigt et tilsynsbesøg.
- Tilsynsbesøg kan også ske på baggrund af de anmeldelser om planlagt nedrivning, som virksomhederne har pligt til at sende til Arbejdstilsynet inden arbejdet sættes i gang.
- Ved hver eneste anmeldelse foretages der en konkret vurdering af, om der skal gennemføres et tilsynsbesøg.
- Anmeldelsen kan også give anledning til tilsyn, hvis anmeldelsen har indholdsmæssige mangler, fx hvis der mangler en beskrivelse af, hvilket sikkerhedsudstyr som skal anvendes.

- Endelig sker det, at Arbejdstilsynet ved uanmeldte aktioner på byggepladser konstaterer arbejde med asbest, hvor reglerne overtrædes. I så fald reageres der konsekvent.
- På den baggrund mener jeg, at Arbejdstilsynet lever op til sin rolle som myndighed på asbestområdet.
- Registrering af asbest skal først og fremmest understøtte Arbejdstilsynets arbejde. Registreringen er et centralt redskab for, at Arbejdstilsynet bedst muligt kan vurdere, om en virksomhed skal have tilsynsbesøg.
- I dag sker der registrering på tre områder i Arbejdstilsynet vedrørende asbest:
 - For det første registrerer Arbejdstilsynet alle de anmeldelser af asbestarbejde, som virksomheder indsender til Arbejdstilsynet inden arbejdet sættes i gang.
 - For det andet registreres alle afgørelser om overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen på asbestområdet.
 - Og for det tredje registreres de protokoller med lister over ansatte, som har arbejdet med asbest, som Arbejdstilsynet modtager fra ophørte virksomheder.
- I den konkrete sag, hvor Fagbladet 3F har anmodet om at få en opgørelse over antallet af modtagne anmeldelser i de sidste fem år, har Arbejdstilsynet oplyst, at den ikke kunne laves uden en manuel gennemgang af disse.

- Arbejdstilsynet har over for mig oplyst, at dette skyldes, at der er mindre forskelle i registreringspraksis i Arbejdstilsynets tre tilsynscentre.
- Jeg vil dog understrege, at dette ikke betyder, at Arbejdstilsynet ikke til enhver tid kan fremfinde de enkelte anmeldelser.
- Med hensyn til at få lavet en opgørelse over Arbejdstilsynets registreringer af anmeldelser på asbestområdet vil det – som nævnt – kræve en manuel gennemgang af et stort antal sager.
- Hvis Beskæftigelsesudvalget ønsker det, er jeg indstillet på at bede Arbejdstilsynet lave opgørelsen, og jeg vil herefter sende den til udvalget. Arbejdstilsynet har oplyst, at det vil kræve godt 250 arbejdstimer at foretage en manuel gennemgang af materialet.
- Jeg kan oplyse, at Arbejdstilsynet gennem årene kun har modtaget ganske få protokoller med lister over ansatte. Protokollerne registreres, men anvendes ikke til prioritering af tilsynsbesøg.
- Med hensyn til spørgsmålet om registrering mener, jeg derfor ikke det er korrekt, når Fagbladet 3F anfører, at der ikke er overblik over asbestfaren i Danmark.

Svar på spørgsmål H om Fagbladet 3F's artikler

- Udvalget henviser i sit tredje spørgsmål til, at Fagbladet 3F i juli måned har sat fokus på, hvordan Arbejdstilsynet registrerer asbest.

- Det fremføres i artiklerne, at Arbejdstilsynet ikke har overblik over asbestfaren i Danmark.
- Det er en kritik, som jeg som beskæftigelsesminister tager meget alvorligt. Derfor vil jeg gerne sige tak til udvalget for at have indkaldt mig til dette samråd, så vi får mulighed for at få skabt klarhed i sagen.
- Der er to temaer i artiklen.
- For det første bliver Arbejdstilsynet kritiseret for ikke kunne levere opgørelser over sine registreringer på asbestområdet.
- For det andet bliver der i artiklen fremsat ønske om, at der laves en plan for kortlægning og fjernelse af asbest i bygninger.
- Med hensyn til en opgørelse over antallet af afgørelser om overtrædelse af reglerne på asbestområdet inden for de seneste fem år, har jeg fra Arbejdstilsynet fået oplyst følgende:
- Arbejdstilsynet har i perioden 1. januar 2010 til 31. juli 2015 givet over 800 afgørelser til virksomheder på bygge- og anlægsområdet om udsættelse for kræftfremkaldende stoffer.
- Det er Arbejdstilsynets vurdering, at omkring en tredjedel af disse afgørelser vedrører overtrædelse af reglerne i bekendtgørelsen om asbest. Det eksakte tal vil som nævnt

forudsætte en manuel gennemgang af alle afgørelser om kræftfremkaldende stoffer. Dette tal vil Arbejdstilsynet selvfølgelig fremsende, hvis udvalget ønsker det.

- Arbejdstilsynet er af Fagbladet 3F blevet spurgt om antallet af modtagne protokoller over asbestudsatte ansatte. Jeg kan oplyse, at der tale om ganske få protokoller, der selvfølgelig er blevet registreret.
- Fagbladet 3F har desuden spurgt til en kortlægning af forekomsten af asbest i bygninger.
- Den tidligere regering blev i marts måned i et folketingsspørgsmål fra SF spurgt til dette.
- I svaret fremførte den daværende Klima- og Energiminister, at der allerede i dag er omfattende viden om, i hvilke typer bygninger asbest findes, og at det er kendt i hvilken periode og i hvilke byggematerialer asbest er blevet anvendt.
- Det var derfor den tidligere regerings vurdering, at en kortlægning ikke vil kunne bringe meget mere viden om forekomsten af asbest i den danske bygningsmasse, end vi har i forvejen.
- Jeg har fuld forståelse for de tanker, der ligger bag ønsket om en kortlægning. Men det er Arbejdstilsynets vurdering, at de omkostninger, der vil være forbundet med en sådan kortlægning, ikke står mål med det forventede udbytte.

- Arbejdstilsynet har oplyst, at de største mængder af asbestholdige materialer er synlige, fordi de er blevet anvendt udvendigt på bygninger.
- Når vi taler om ikke-synlig asbest, som tidligere blev brugt i installationer og ved isolering, vil asbesten ofte være meget vanskelige at finde ved en registrering, fordi asbesten for eksempel er skjult i vægge og under gulvbrætter.
- Her vil det være mere sikkert, at bygherren, før en nedrivningsopgave sættes i gang, konkret får undersøgt, om der er asbest i bygningen.
- En fuld kortlægning af forekomsten af asbest i bygninger i Danmark vil være en meget vanskelig og omkostnings-tung opgave.
- Dertil kommer, at der ikke vil være nogen garanti for, at al asbest bliver kortlagt.
- Arbejdstilsynet vurderer derfor ikke, at udgifterne står mål med, hvad en kortlægning vil kunne bruges til.

Afslutning

- Jeg håber, at min besvarelse har givet klarhed over de stillede spørgsmål.
- Det er min klare opfattelse, at Arbejdstilsynet tager sin rolle som arbejdsmiljømyndighed meget alvorligt, og at der er stor fokus på asbestområdet.

- Jeg mener således, at Arbejdstilsynet lever op til sine opgaver i forhold til kontrol med asbestarbejde.
- I foråret blev der indgået en bred politisk aftale om at målrette arbejdsmiljøindsatsen yderligere. Afgørelser om asbest vil som hidtil indgå som et væsentligt element ved udvælgelse af tilsyn.
- I forhold til Arbejdstilsynets registreringspraksis hersker der ingen tvivl om, at der skal være fuld åbenhed om, hvad der registreres.
- Registreringen er dog indrettet sådan, at den kan understøtte Arbejdstilsynet tilsyn med, om de enkelte virksomheder overholderne reglerne for asbestarbejde.
- Jeg mener derfor, at Arbejdstilsynet registrerer de oplysninger, der er nødvendige for at føre tilsyn med asbestarbejde.
- Tak for ordet.